

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	VIDA! školám - propojení formálního a neformálního vzdělávání CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008290
Název programu	Dva dny se zvířaty
Název vzdělávací instituce	VIDA! science centrum provozuje Moravian Science Centre Brno, příspěvková organizace
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Křížkovského 554/12, 60300 Brno, www.vida.cz
Kontaktní osoba	Šárka Látalová sarka.latalova@vida.cz
Datum vzniku finální verze programu	30. 6. 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	4
Forma programu vlivu na fungování ekosystému	Dvoudenní zážitkový kurz s přespáním zaměřený na hlubší poznání zvířat v rámci jejich života, jejich chování, vztahu k člověku a jejich vlivu na fungování ekosystému
Cílová skupina	Žáci SŠ oborů zakončených maturitní zkouškou
Délka programu	21 vyučovacích hodin
Zaměření programu	Biologie, Základy společenských věd
Rozvíjené klíčové kompetence	komunikace v mateřském jazyce, matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií, schopnost učit se, smysl pro iniciativu a podnikavost, kulturní povědomí a vyjádření
Tematická oblast	Spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-společenského zázemí v obci, spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami, muzei a dalšími organizacemi a institucemi, vytváření atraktivní nabídky akcí a programů zacílených na děti a mládež kulturními a pamětovými institucemi na venkově a v menších obcích, využívání potenciálu sítě knihoven a případně i jiných kulturních institucí jako přirozených komunitních center v obcích. Konkrétní výchovně vzdělávací aktivity, které umožní dětem a mládeži přímý kontakt s živou i neživou přírodou v jejím přirozeném prostředí, vytváření a realizace aktivit prohlubujících vztah k místu a zapojení mládeže do života komunity a do řešení environmentálních problémů v regionu. Podpora volnočasových aktivit a dobrovolnických akcí zaměřených na konkrétní pomoc přírodě a životnímu prostředí v obcích a městech, zvyšování environmentálního povědomí dětí a mládeže o životním prostředí podporou systematické informovanosti, osvěty a ekoporadenství.
Tvůrci programu	Šárka Látalová, Vojtěch Marek, Dominika Močubová
Odborný garant programu	Mgr. Sven Dražan, sven.drazan@vida.cz

Specifický program pro žáky se SVP	Ne
---	----

1.2 Anotace programu

Program je zaměřen na uvědomování si souvislostí mezi vývojem zvířat, jejich významem pro planetu a lidstvo v historii a dnešní době. Spojuje etologii a zvířecí emoce a získané informace využívá při praktickém pozorování jejich chování. Pochopením jejich chování a prožívání se žákům zvířata stávají bližšími a jsou otevřenější tématům zabývajícím se složitostí světa jako celku, s důrazem na vztah lidí a zvířat. Program podporuje zdravě kritické myšlení. Formou se jedná o intenzivní dvoudenní mozaiku interaktivních přednášek, workshopů, diskuzí, her, exkurzí, poznávacích a reflektivních aktivit.

1.3 Cíl programu

- Žáci zažijí fyzický kontakt se zvířaty.
- Žáci budou prakticky pozorovat zvířata a prohloubí své chápání jejich chování.
- Žáci si uvědomí širší význam zvířat pro lidstvo a ekosystém, zamyslí se nad hodnotou zvířecího života.
- Žáci dostanou příležitost k sebereflexi.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Klíčová kompetence	Aktivita rozvíjející KK	Způsob rozvíjení KK
Komunikace v mateřském jazyce	Etika aneb jak to vidím já	Porozumění psanému textu, formulace vlastní myšlenky a její reprodukce, nácvik argumentace a efektivní diskuse.
	Lidé, zvířata a planeta - diskuse	Formulace vlastních prožitků a myšlenek a jejich pojmenovávání v rámci reflexe zážitkové hry.
	Etologie - teoretický úvod do vědy o chování živočichů	Porozumění odbornému výkladu, rozšiřování slovní zásoby.
	Etologické pozorování	Komunikace v rámci pozorovatelského týmu, interpretace pozorovaných jevů do textové podoby.
	Obejdeme se bez zvířat? aneb co by, kdyby...	Komunikace v rámci týmu, formulace vlastních hypotéz a jejich obhajoba v rámci vedené diskuse.
	Časová osa domestikace	Rychlá, efektivní domluva v rámci týmu.
	Evoluce čili vývoj	Porozumění odbornému výkladu, rozšiřování slovní zásoby.
	Zvířecí olympiáda	Pochopení sdělených pravidel, týmová spolupráce.
	Mikroskopování tělního pokryvu	Kooperace ve dvojici se sdíleným materiálem a dalšími prostředky.
	Práce se strachem	Formulace abstraktních fenoménů a niterních prožitků.
	Nemusíme se jich bát	Porozumění odbornému výkladu, rozšiřování slovní zásoby.
	Úvodní aktivity	Porozumění mluvenému slovu, schopnost vyjádření vlastních názorů ve sdíleném kruhu, aktivním nasloucháním.
Schopnost učit se	Etologické pozorování	Aktivní nácvik využití teoretických poznatků získaných v rámci přednášky v praxi.
	Mikroskopování tělního pokryvu	Pozorováním a porovnáváním jednotlivých vzorků, přemýšlením nad souvislostmi vzniku jednotlivých pozorovaných znaků a jejich struktur.
	Evoluce rychloběhem	Zamyšlením nad přesahem herního systému do principů fungování skutečné evoluce.
Sociální a občanské schopnosti	Etika aneb jak to vidím já	Aktivní naslouchání, respektování odlišného názoru, zamyšlením se nad etickými otázkami, uvědomění si vlastního názoru, zvědomění současných palčivých témat.
	Lidé, zvířata a planeta	Uvědomění si širšího etického kontextu v rámci vlastního vnímání světa formou emotivního zážitku, zamyšlení nad vlastními možnostmi přístupu k udržitelnému životnímu stylu.
	Práce se strachem	Aktivní naslouchání a podpora spolužáků v přístupu k osobním obavám.
	Úvodní aktivity	Aktivním nasloucháním názorů na zvířata a vztah k nim v rámci skupiny.
	Canisterapie a Kynologická záchranařina	Zažitím přímého kontaktu živého zvířete, změna vnímání těchto tvorů pouze jako domácích mazlíčků.

Klíčová kompetence	Aktivita rozvíjející KK	Způsob rozvíjení KK
Smysl pro iniciativu a podnikavost	Etika aneb jak to vidím já, Lidé, zvířata a planeta	Uvědomění si širšího etického kontextu v rámci vlastního vnímání světa se zaměřením na ekologickou udržitelnost přírodních zdrojů, zamyšlení nad vlastními možnostmi přístupu k udržitelnému životnímu stylu.
	Mikroskopování tělního pokryvu	Preference a aktivní pozorování vybraných vzorků.
	Etologické pozorování	Preference a aktivní pozorování vybraných druhů živočichů.
	Evoluce rychloběhem	Rychlým výběrem protihráče a nutností rychlého a efektivního rozhodování v průběhu hry.
	Hnízda moudrosti aneb zajímavosti ze světa zvířat	Aktivní zapojení se do plnění týmových úkolů v rámci hry.
Kulturní povědomí a vyjádření	Lidé, zvířata a planeta	Vizualizace masivního konzumního způsobu života lidské populace vyvolávající vnitřní konflikt v rámci žebříčku hodnot.
	Obejdeme se bez zvířat? aneb co by, kdyby...	Propojováním interdisciplinárních jevů v rámci hypotetického scénáře a výkladem jejich důsledků.
	Časová osa domestikace	Mezioborové začlenění poznatků do individuálního obrazu o historii lidské civilizace.
	Evoluce čili vývoj	Obeznamením se s platnými principy evoluční teorie a náhledem na nich v různých částech světa.
	Živočišná přitažlivost	Obeznamením se s rozmnožovacími strategiemi podobnými u zvířat a lidí.
	Inspirace zvířaty ve světě vědy a techniky	Vhledem do způsobu nahlížení technických disciplín na živočichy jako na zdroj možného technologického pokroku.
Základní schopnosti v oblasti vědy a technologií	Mikroskopování tělního pokryvu	Přípravou vlastních mikroskopických preparátů a jejich pozorování pod světelným mikroskopem.

1.5 Forma

Dvoudenní zážitkový program s přespáním ve VIDA! zaměřený na hlubší poznání zvířat v rámci jejich života, jejich chování, vztahu k člověku a jejich vlivu na fungování ekosystému. Program sestává ze zajímavých přednášek, diskuzí s externími odborníky, workshopů a her a také ze setkávání se živými zvířaty. V rámci programu si žáci vyzkouší práci ve skupině, práci v týmu i samostatnou práci. Program nabízí množství zařazených metod, které napomáhají udržení pozornosti účastníků a umocňují zážitek. Důležitou součástí jsou reflexe, při kterých si účastník zpracovává zážitky a sám v sobě upevní nové vědomosti a změny postoje.

1.6 Hodinová dotace

Aktivita	Minut	Vyučovacích hodin
Úvodní aktivity	30	0,67
Evoluce rychloběhem	15	0,33
Evoluce čili vývoj	45	1,00

Aktivita	Minut	Vyučovacích hodin
Obejdeme se bez zvířat? aneb co by, kdyby...	45	1,00
Zvířecí olympiáda	60	1,33
Práce se strachem	60	1,33
Nemusíme se jich bát	90	2,00
Lidé, zvířata a planeta	60	1,33
Etika aneb jak to vidím já	60	1,33
Canisterapie a Kynologická záchranařina	120	2,67
Hnízda moudrosti aneb zajímavosti ze světa zvířat	45	1,00
Mikroskopování tělního pokryvu	60	1,33
Etologie - teoretický úvod do vědy o chování živočichů	90	2,00
Živočišná přitažlivost	30	0,67
Etologické pozorování	90	2,00
Celkem		

Doplňková aktivita	Minut	Vyučovacích hodin
Časová osa domestikace	45	1
Kreslení tašek	90	2
Inspirace zvířaty ve světě vědy a techniky	45	1
Lovci a sběrači	90	2
Strach a důvěra	30	0,67
Celkem		

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Program je uskutečnitelný se skupinou odpovídající jedné třídě, čili počtem 30 žáků. Program lze uvádět i v menších skupinách.

Cílovou skupinou tohoto programu jsou žáci SŠ oborů zakončených maturitní zkouškou. Program je intenzivní a náročnější, doporučujeme uvádění pro žáky s biologickým zaměřením, pro které mají aktivity hlubší význam a širší dopad.

1.8 Metody a způsoby realizace

V aktivitách jsou užity především tyto metody: zkušenostní učení, diskuse, projektová výuka, gamefikace, tvorba, týmová spolupráce, přednáška, soutěž, naslouchání, exkurze do Zoologické zahrady a etologické pozorování, samostatná práce, týmová spolupráce, laboratorní workshop.

1.9 Obsah - přehled tematických bloků a témat

Aktivita	Minut	Hodin	Anotace
Den 1			
Úvodní aktivity	30	0,67	Aktivita sestává ze seznámení účastníků s lektory, uvedení do prostoru. Obsahuje také motivační úvod do celého projektu, vyhodnocení pre-dotazníků a práci se zvířecími kartami.
Evoluce rychloběhem	15	0,33	Gamefikovaná aktivita pro uvedení do problematiky evoluce pomocí jednoduché hry, která zároveň upozorní na některé aspekty reálného vývoje života na Zemi.
Evoluce čili vývoj	45	1,00	Aktivita navazující na předchozí hru Evoluce rychloběhem ; dotazová přednáška/řízená debata, kde přednášející/moderátor na známých příkladech z živočišné říše osvětluje zákonitosti biologické evoluce.
Obejdeme se bez zvířat? aneb co by, kdyby...	45	1,00	Moderovaná diskuse (s přípravou) nad hypotetickou situací, se kterou nikdo nemůže mít reálnou zkušenost, kladoucí vysoké nároky na aplikaci již nabytých vědomostí a jejich rozvíjení a propojování.
Zvířecí olympiáda	60	1,33	Dynamická zábavná pohybová hra ve formě štafety se zvířecí tematikou.
Práce se strachem	60	1,33	Diskuzní psychologická aktivita formou sdílení vlastních pocitů a prožitků při setkání se zvířaty, zvědomění svých názorů na určité tvory, možnost získání podpory ostatních účastníků a otevření cesty k bezpečné práci se svým strachem či obavami.
Nemusíme se jich bát	90	2,00	Diskuzní beseda s odborníkem doplněná ukázkami živých exemplářů s možností bližšího prozkoumání pod odborným dohledem.
Lidé, zvířata a planeta	60	1,33	Zážitková hra pracující s emocionální stránkou účastníků skrze provázení důsledky konzumního způsobu života moderní společnosti, s výtvarnou reflexí a závěrečnou diskuzí.
Etika aneb jak to vidím já	60	1,33	Diskusní hra s etickou tematikou, kdy si žáci samostatně vytvoří názor na dané otázky, poté vytvoří dvojici a svůj názor sdělují druhé osobě, která aktivně naslouchá, a naopak, a poté argumentují. Dále se vytvoří větší skupina kde žáci opět sdílí své názory.
Canisterapie a Kynologická záchranářina	120	2,67	Workshop skládající se dvou částí: Canisterapie - účastníci se dozví co je canisterapie, jak přítomnost psa ovlivňuje lidskou psychiku a tělo, jak psi pomáhají, dozví se informace o psích chování a správné manipulaci a mají možnost vyzkoušet si práci se psem přímo na sobě Záchranářina - účastníci získají informace o práci kynologů kteří se psy pracují v rámci sutinového a plošného vyhledávání a přímo uvidí práci psů- od ukázek začátků výcviku až po simulaci vyhledávání, kdy jsou účastníci v roli figurantů.
Den 2			
Hnízda moudrosti aneb zajímavosti ze světa zvířat	45	1,00	Hravá pohybová a dedukční aktivita s cílem bližšího vztahu ke zvířatům pomocí získání zajímavých faktů o jejich chování či životě.
Mikroskopování tělního pokryvu	60	1,33	Laboratorní dílna, ve které dostávají účastníci prostor na badatelskou činnost v rámci samostatného vytváření preparátů a pozorování různých tělních pokryvů pod světelným mikroskopem.

Aktivita	Minut	Hodin	Anotace
Den 1			
Etologie - teoretický úvod do vědy o chování živočichů	90	2,00	Přednáška odborníka na etologii uvádějící do problematiky chování živočichů s následnou diskusí.
Živočišná přitažlivost	30	0,67	Krátký zábavný kvíz ukazující paralely mezi rozmnožovacím chováním zvířat a lidí.
Etologické pozorování	90	2,00	Pozorování chování živočichů prováděné dvojicemi či trojicemi pozorovatelů v zoologické zahradě či oboře zakončené prezentací vypořizovaných údajů a diskusí nad nimi.
Alternativní aktivity			
Časová osa domestikace	45	1,00	Blok propojující pohybové a mentální zapojení studentů, vedoucí k zamyšlení se nad rolí domestikovaných zvířat v životě člověka a uvědomění si značné časové délky soužití těchto druhů s člověkem.
Kreslení tašek	90	2,00	Kreativní dílna kreslení látkových tašek se zvířecí tematikou.
Inspirace zvířaty ve světě vědy a techniky	45	1,00	Prezentace představující technologie a umělecké výtvary vycházející ze schopností a vlastností nejrozumnějších živočichů.
Lovci a sběrači	90	2,00	Běhací strategická týmová hra o získávání potravy dříve a dnes.
Strach a důvěra	30	0,67	Série kontaktních cvičení na rovnováhu, vnímání druhých posílující důvěry mezi účastníky.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Materiál: Karty zvířat, lepíky na jmenovky, fixy, psací potřeby, flipchart, lano, gymnastická obruč, specifické zalaminované obrázky, specifické živočišné produkty (viz [Lidé, zvířata a planeta](#)), výtvarné potřeby, barvy na textil, látkové tašky, materiál k laboratorní práci (peří, srst specifických živočichů - velbloud, lední medvěd.., svlečky pavouků..)

Technické zabezpečení: projektor, plátno, počítač, laboratoř s mikroskopy, sady pro mikroskopování

1.11 Plánované místo konání

Program je koncipován pro VIDA! science centrum, jelikož však není použita expozice, lze jej uvádět v jakékoliv instituci s adekvátním prostorovým zázemím.

Pro kvalitní uvedení je nutno zajistit místo s těmito specifikacemi:

- možnost kvalitního přespání školní třídy (cca 30 osob),
- vybavená laboratorními místnostmi s mikroskopy,
- velký sál na možnost her a aktivit,
- blízkost lokality vhodné k etologickému pozorování volně se pohybujících zvířat (zoologická zahrada, obora, výběh, chovná stanice...),
- stravovací zařízení,
- možnost přístupu větších zvířat (psů) do místností ,
- velká členitá plocha pro uvedení workshopu Kynologické záchranářiny.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Program je možné použít v celistvé podobě pro rozšíření výuky biologie, společenských věd či jako dvoudenní akci s cílem posílení vztahů uvnitř skupiny. Je možné využít také dílčí části programu jako samostatné lekce v rámci výuky biologie, doplňkový program během návštěvy zoologické zahrady, projektové výuky či během adaptačních kurzů.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

[Parametrizovaný rozpočet zde.](#)

Parametry: 24 žáků, 7 realizátorů (pedagog, 4 externí odborníci, 2 lektori).

Položka		Předpokládané náklady	poznámky
Náklady na zajištění prostor		0 Kč	vlastní prostory
Ubytování, stravování a doprava účastníků		27 120 Kč	
z toho	Doprava účastníků	720 Kč	mhd
	Stravování a ubytování účastníků	26 400 Kč	
Náklady na realizátory		41 732 Kč	
z toho	Stravné a doprava realizátorů	1 562 Kč	mhd
	Ubytování organizátorů	300 Kč	pedagogický dozor
	Ostatní náklady	6 000 Kč	materiál
	Služby	18 300 Kč	vstupné, semináře
	Odměna realizátorům	15 570 Kč	
	Hodinová odměna pro 1 realizátora včetně odvodů	lektor 180 Kč, odborník 450 Kč	
Náklady celkem		68 852 Kč	
Poplatek za 1 účastníka		2 869 Kč	

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Všechny materiály programu Dva dny se zvířaty jsou k dispozici na adrese

<https://mscb.vida.cz/skolam/zvirata/uvod>

pod licencí [Creative Commons 4.0 BY-SA](#).

Program bude po schválení řídicím orgánem zveřejněn na portále <https://rvp.cz/>.

From:

<https://www.mscb.cz/> - **MSCB**

Permanent link:

<https://www.mscb.cz/skolam/zvirata/1>

Last update: **2020/11/27 03:42**

